

24

dana čekanja u svijetu koji ne zna čekati

Dnevna razmatranja za sve koji su umorni od žurbe.

PRIJE NEGO ŠTO POČNETE

Kako koristiti ovu knjižicu

- **Deset minuta dnevno.** To je sve. Čitajte sporije nego što vam je ugodno.
- **Mobitel u drugoj sobi.** Cijela je poanta u tome da tih deset minuta ne dobije algoritam.
- **Jedan dan po jedan.** Ako propustite dan, preskočite ga. Ne sustižite sve odjednom. Ovo nije sadržaj za konzumiranje. Ovo je oblikovanje.
- **Četiri tjedne teme prate tradicionalne adventske svijeće: nadu, mir, radost i ljubav.**

SVAKI DAN, ČETIRI KORAKA

Tijek svakog dana

01 Čitanje

Dvaput polako pročitajte kratak odlomak.

02 Razmišljanje

Pročitajte nekoliko stotina riječi koje tekst povezuju sa stvarnim životom (tjeskobom, beskrajnim listanjem, užurbanošću, usamljenošću).

03 Vježba

Toga dana učinite jednu malu, konkretnu stvar.

04 Molitva

Izmolite dva ili tri retka, dovoljno jednostavna da ih zapamtite.

Biblijski citati preuzeti su iz Biblije Kršćanske sadašnjosti (Zagrebačka Biblija), © 1994 Kršćanska sadašnjost.

SADRŽAJ

Četiri tjedna. Četiri svijeće.

PRVI TJEDAN **Nada** 5

01	Čekanje nije izgubljeno vrijeme	6
02	Nada nije optimizam	9
03	Tama je mjesto gdje sve počinje	12
04	Drukčija vremenska crta	15
05	Korijeni prije plodova	18
06	Umijeće iščekivanja	21

DRUGI TJEDAN **Mir** 24

07	Tihi šapat	25
08	Ne kao što svijet daje	28
09	Šabat prije Božića	31
10	Tjeskoba i jaslice	34
11	Sporost je sveta	37
12	Umiri se	40

TREĆI TJEDAN **Radost** 43

13	Radosna vijest velike radosti	44
14	Uspoređivanje je kradljivac adventa	47
15	Ono što veličate raste	50
16	Dar dovoljnosti	53
17	Radost ima tijelo	56
18	Slavlje kao otpor	59

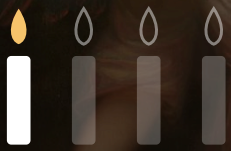
ČETVRTI TJEDAN **Ljubav** 62

19	Riječ tijelom postade	63
20	Emanuel i epidemija usamljenosti	66
21	Ljubav dolazi	69
22	Napraviti mjesta	72
23	Malo je novo veliko	75
24	Bog koji šapuće	78

Riječ za božićno jutro 81

PRVI TJEDAN

DANI 1–6

NADA

Učiti čekati

PROSINAC

01

PRVI TJEDAN · NADA

Čekanje nije izgubljeno vrijeme

IZAIJA 40,28–31

IZAIJA 40,28–31

Zar ne znaš? Zar nisi čuo? Jahve je Bog vječni, krajeva zemaljskih stvoritelj. On se ne umara, ne sustaje, i um je njegov neizmjerljiv. Umornome snagu vraća, jača nemoćnoga. Mladići se more i malakšu, iznemogli, momci posrću. Al' onima što se u Jahvu uzdaju snaga se obnavlja, krila im rastu kao orlovima, trče i ne sustaju, hode i ne more se.

Danas u jednom danu možete dobiti gotovo sve. Namirnice za sat vremena. Odgovore za nekoliko sekundi. Mišljenje neznanca za onoliko vremena koliko mu treba da ga utipka. Čekanje je iz vašeg života uklonjeno tako temeljito da vam se, kad se ipak pojavi (spor odgovor, nalaz koji još nije stigao, san na čekanju), čini kao da se nešto pokvarilo. A onda dođe advent: cijelo razdoblje godine namjerno izgrađeno oko jedine stvari koju smo zaboravili raditi.

Izaija je pisao ljudima koji su čekali toliko dugo da su se pitali je li Bog izgubio njihovu adresu. Prognanicima, desetljećima duboko u razočaranju. I njegov odgovor nije „uskoro". Njegov odgovor je netko: vječni Bog, stvoritelj krajeva zemaljskih, koji se ne umara i ne sustaje. A zatim najčudnije obećanje u poglavlju: snagu dobivaju oni koji čekaju. Ne oni koji rade bez predaha. Ne oni koji svakih nekoliko sekundi osvježavaju stranicu. Onima koji čekaju rastu krila kao orlovima.

Advent nudi novi pogled: čekanje nije praznina prije onog lijepog dijela. To je mjesto gdje se događa oblikovanje: gdje žurba umire, pažnja se vraća, a duša vas sustiže. Bog neka od svojih najdubljih djela čini upravo ondje gdje biste vi najradije samo prelistali dalje.

DANAŠNJA VJEŽBA

Upalite svijeću i pet minuta sjedite uz nju. Bez mobitela, bez glazbe u pozadini, bez plana. Samo vi, plamen i Bog koji se ne umara.

MOLITE

Bože orlova i prognanika, danas ne želim projuriti pokraj tebe. Uspori me na brzinu tvoje prisutnosti. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

02

PRVI TJEDAN · NADA

Nada nije optimizam

RIMLJANIMA 5,3–5

RIMLJANIMA 5,3–5

> *I ne samo to! Mi se dičimo i u nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanost nadom. Nada pak ne postiđuje. Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!*

Optimizam kaže da će vjerojatno sve biti u redu. Pročita podatke, provjeri trend i drži fige. I iskreno? Generaciji koja računa hoće li moći platiti stanarinu i prati klimu i što se god ovaj tjedan događa s gospodarstvom, optimizam može izgledati kao luksuz, nešto što si ne može baš priuštiti.

Upravo je zato važno što Biblija od vas nikada ne traži optimizam. Pavao nadu gradi od najgoreg materijala na polici: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanost nadom. Po svim suvremenim mjerilima to je naopako. Nada za Pavla nije osjećaj da će se okolnosti popraviti. To je čvrsto uvjerenje da Bog drži obećanja. I kaže da je razlivena u našim srcima, a ne u našim prognozama.

To je razlika između raspoloženja i sidra. Raspoloženju trebaju dobri uvjeti. Sidro radi u lošima. To mu je cijeli opis posla. Ovog adventa ne morate proizvoditi pozitivnost. Treba vam mjesto za koje ćete vezati uže.

DANAŠNJA VJEŽBA

Zapišite tri stvari kojima se iskreno nadate. Dok molite, držite ih otvorenih ruku: ne kao zahtjeve, ne kao predviđanja. Kao nade.

MOLITE

Oče, uzmi moju prognozu i daj mi svoje obećanje. Nauči me nadi koja ne postiđuje. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

03

PRVI TJEDAN · NADA

Tama je mjesto gdje sve počinje

IZAIJA 9,1

> **IZAIJA 9,1**
>
> *Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja.*

Tečno govorimo jezik pomno odabranog svjetla. Zlatni sat, najbolji trenuci, „samo dobre vibre“. Lošiji smo u priznavanju tame: tjeskobnog vrtloga u dva ujutro, tuge koja nije dobila opis ispod fotografije, tihog zujanja straha koje dolazi besplatno uz svaku aplikaciju za vijesti.

Zato primijetite gdje Izaija počinje: narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku. Redoslijed je važan. Svjetlo zasja ljudima koji su doista u tami, a ne ljudima koji glume podne. Božić ne počinje u zimskoj bajci iz reklame. Počinje na okupiranom području, među ljudima čija priča više nije imala smisla.

Advent je dopuštenje da se prestanete pretvarati. Ne morate najprije popraviti raspoloženje da bi Bog mogao raditi s vama. Imenujte ono što je teško. Recite to naglas ili zapišite. Tama nije mjesto gdje Božja priča zapinje. To je mjesto gdje počinje.

DANAŠNJA VJEŽBA

Zapišite jedan iskreni strah. Zatim nad njim dvaput polako pročitajte Iz 9,1.

MOLITE

Svjetlo svijeta, dođi mi ondje gdje je doista mračno, a ne ondje gdje se pretvaram da nije. Zasjaj nada mnom. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

04

PRVI TJEDAN · NADA

Drukčija vremenska crta

2 PETROVA 3,8–9

2 PETROVA 3,8–9

Jedno, ljubljeni, ne smetnite s uma: jedan je dan kod Gospodina kao tisuću godina, a tisuću godina kao jedan dan. Ne kasni Gospodin ispuniti obećanje, kako ga neki sporim smatraju, nego je strpljiv prema vama jer neće da tko propadne, nego hoće da svi prispiju k obraćenju.

Sve u vašem džepu napravljeno je za sada. Najnovije. U trendu. Zadnja prilika. Netko tipka. Hitnost nije slučajna nuspojava interneta. Ona je poslovni model: vaša pažnja je proizvod, a mirni ljudi ne klikaju.

Petar nam daje drukčiji sat: jedan je dan kod Gospodina kao tisuću godina, a tisuću godina kao jedan dan. Ljudi su se rugali Crkvi (gdje je taj obećani dolazak?), a Petrov je odgovor da Bog ne kasni. Strpljiv je. To su dvije različite stvari. Sporost je ravnodušnost. Strpljivost je ljubav koja gleda daleko: Bog drži vrata otvorena kako bi ih što više moglo ući.

Advent je vježba u tome da prestanemo pratiti algoritmov osjećaj za vrijeme. Ono što nam se čini kao Božje kašnjenje obično je milosrđe koje stvara prostor. Tisuću godina kao jedan dan užasna je statistika angažmana, a vrlo dobra vijest.

DANAŠNJA VJEŽBA

Do podneva isključite sve obavijesti koje ne dolaze od ljudi. Primijetite što tišina iznese na površinu.

MOLITE

Strpljivi Bože, iskopčaj me iz umjetne hitnosti. Namjesti moje srce prema svome satu. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

05

PRVI TJEDAN · NADA

Korijeni prije plodova

JEREMIJA 33,14–16

JEREMIJA 33,14–16

„Evo, dolaze dani – riječ je Jahvina – kad ću ispuniti dobro obećanje što ga dadoh domu Izraelovu i domu Judinu: U one dane i u vrijeme ono podići ću Davidu izdanak pravedni; on će zemljom vladati po pravu i pravici. U one dane Judeja će biti spašena, Jeruzalem će živjeti spokojno. A grad će se zvati: ‚Jahve, Pravda naša.'"

Kultura ima svoj ideal: devetnaestogodišnji osnivač tvrtke, preko noći uspješna zvijezda, popis „30 ispod 30". Ako dovoljno dugo listate, „sporo" počne zvučati kao sinonim za „neuspješno". Ako se još nije dogodilo, možda se nikada neće. To je tiha laž ispod polovice naše tjeskobe.

Jeremija izgovara obećanje razrušenom gradu: dolaze dani kad će niknuti pravedni izdanak. Izdanak, ne raketa. Slika je namjerno poljoprivredna. Između tog obećanja i jasala u Betlehemu proteže se otprilike šest stotina godina korijenja koje se probija kroz tamnu zemlju, nevidljivo, neobjavljeno, bez viralnosti. Božja obećanja rastu kao stabla, ne kao trendovi.

Vaše oblikovanje funkcionira jednako. Hrast ne možete skuhati u mikrovalnoj i do dubine ne možete doći prečacem. Ali možete se uvijek iznova vraćati (ista molitva, ista stranica, ista tišina) i vjerovati da je i skriveno korijenje rast.

DANAŠNJA VJEŽBA

Obvežite se na jednu sporu naviku do kraja adventa: svaki dan u isto vrijeme na istom mjestu. Dovoljno malu da je izdržite i dovoljno iskrenu da bude važna.

MOLITE

Bože duge staze, pusti moje korijenje dublje nego što sežu moje ruke. Učini me vjernim prije nego što me učiniš plodnim. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

06

PRVI TJEDAN · NADA

Umijeće iščekivanja

PSALAM 130,5–6

> **PSALAM 130,5–6**
>
> *U Jahvu ja se uzdam, duša se moja u njegovu uzda riječ. Duša moja čeka Gospodina više no zoru straža noćna; više no zoru straža noćna.*

Postoje dvije vrste čekanja, a vaš palac prvu dobro poznaje: povuci za osvježavanje, provjeri još jednom, možda sad. To je čekanje kao automat za igre na sreću: tjeskobno, bez kraja, namješteno. Nakon svake runde ste prazniji.

Psalmist opisuje drugu vrstu: duša moja čeka Gospodina više no zoru straža noćna. Noć noćne straže duga je, hladna i doista mračna, ali sunce nikada nije propustilo izaći. To nije optimizam. To je iščekivanje. Čekanje usmjereno prema sigurnosti. Kad znate da jutro dolazi, mijenja se cijelo držanje: prestajete osvježavati i počinjete bdjeti.

Tome vas advent uči dan za danom: nadi s ritmom. Ne „možda“, nego „još ne”. U toj je razlici sve.

DANAŠNJA VJEŽBA

Ovaj tjedan jednom ustanite prije izlaska sunca i promatrajte kako svjetlo dolazi. Uzmite kavu. Primijetite da dolazi polako i da dolazi.

MOLITE

Gospodine, duša moja čeka. Nauči me sigurnosti noćne straže: sada je mrak, jutro je sigurno. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

MIR

Nemilosrdno uklanjanje buke

PROSINAC

07

DRUGI TJEDAN · MIR

Tihi šapat

1 KRALJEVI 19,11–13

1 KRALJEVI 19,11–13

Glas mu reče: „Iziđi i stani u gori pred Jahvom. Evo Jahve upravo prolazi.“ Pred Jahvom je bio silan vihor, tako snažan da je drobio brda i lomio hridi, ali Jahve nije bio u olujnom vihoru; poslije olujnog vihora bio je potres, ali Jahve nije bio u potresu; a poslije potresa bio je oganj, ali Jahve nije bio u ognju; poslije ognja šapat laganog i blagog lahora. Kad je to čuo Ilija, zakri lice plaštem, iziđe i stade na ulazu u pećinu. Tada mu progovori glas i reče: „Što ćeš ovdje, Ilija?”

Ilija je upravo doživio najbolji dan svoje karijere: oganj s neba, narod koji se vraća Bogu, pravi trijumfalni trenutak. Četrdeset osam sati kasnije sam je u pustinji i moli Boga da ga pusti umrijeti. Ako ste se ikada teško slomili odmah nakon što je nešto uspjelo, u dobrom ste društvu. Izgaranje ne provjerava najprije vaše najbolje trenutke.

Božji prvi odgovor gotovo je komično praktičan: hrana i san. Dvaput. (Podcijenjena teologija: ponekad je najduhovnija stvar koju možete učiniti popodnevni san.) Zatim Bog prolazi. I nije u vihoru, nije u potresu, nije u ognju. U šaptu je laganog i blagog lahora. Svi glasni, dramatični kanali su prazni. Tihi nosi glas.

Vaš je život glasan po dizajnu: svaka aplikacija je vihor, potres, oganj, i svaka se otima za vašu pažnju. No ako Bog šapuće, glasnoća vašeg života duhovno je pitanje. Tišina nije praznina. To je soba u kojoj Bog govori, a većina nas već neko vrijeme nije bila u toj sobi.

DANAŠNJA VJEŽBA

Deset minuta prave tišine. Uključen tajmer, mobitel u drugoj sobi, zatvorene oči. Ako su vam misli glasne, to je normalno. Ostanite.

MOLITE

Govori, Gospodine, i učini me dovoljno tihim da te primijetim. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

08

DRUGI TJEDAN · MIR

Ne kao što svijet daje

IVAN 14,27

IVAN 14,27

Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje. Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši.

Svjetska inačica mira ovisi o okolnostima: prazan sandučić e-pošte, plaćeni računi, mirna grupa u porukama, danas nikakvih loših vijesti. Dovoljno je stvarna, ali krhka. Jedna obavijest i nema je. Mir koji ovisi o tome da sve ide kako treba samo je tjeskoba na pauzi.

Isus noć prije svoga pogubljenja kaže nešto neobično: „Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje.“ Pred njim su najgore okolnosti koje se mogu zamisliti, a upravo on dijeli mir. Iza te riječi stoji šalom: ne odsutnost nevolja, nego prisutnost cjelovitosti, stvari koje su u središtu povezane čak i kad rubovi gore.

Takav mir ne čeka negdje vani da se vaš život smiri. On je dar jedne osobe, dostupan usred nemira. Svijet daje mir kao pretplatu: može se otkazati u bilo kojem trenutku, obično baš kad vam najviše treba. Isus ga daje kao baštinu.

DANAŠNJA VJEŽBA

Danas pojedite jedan obrok potpuno bez mobitela. Okusite hranu. Da, zaista.

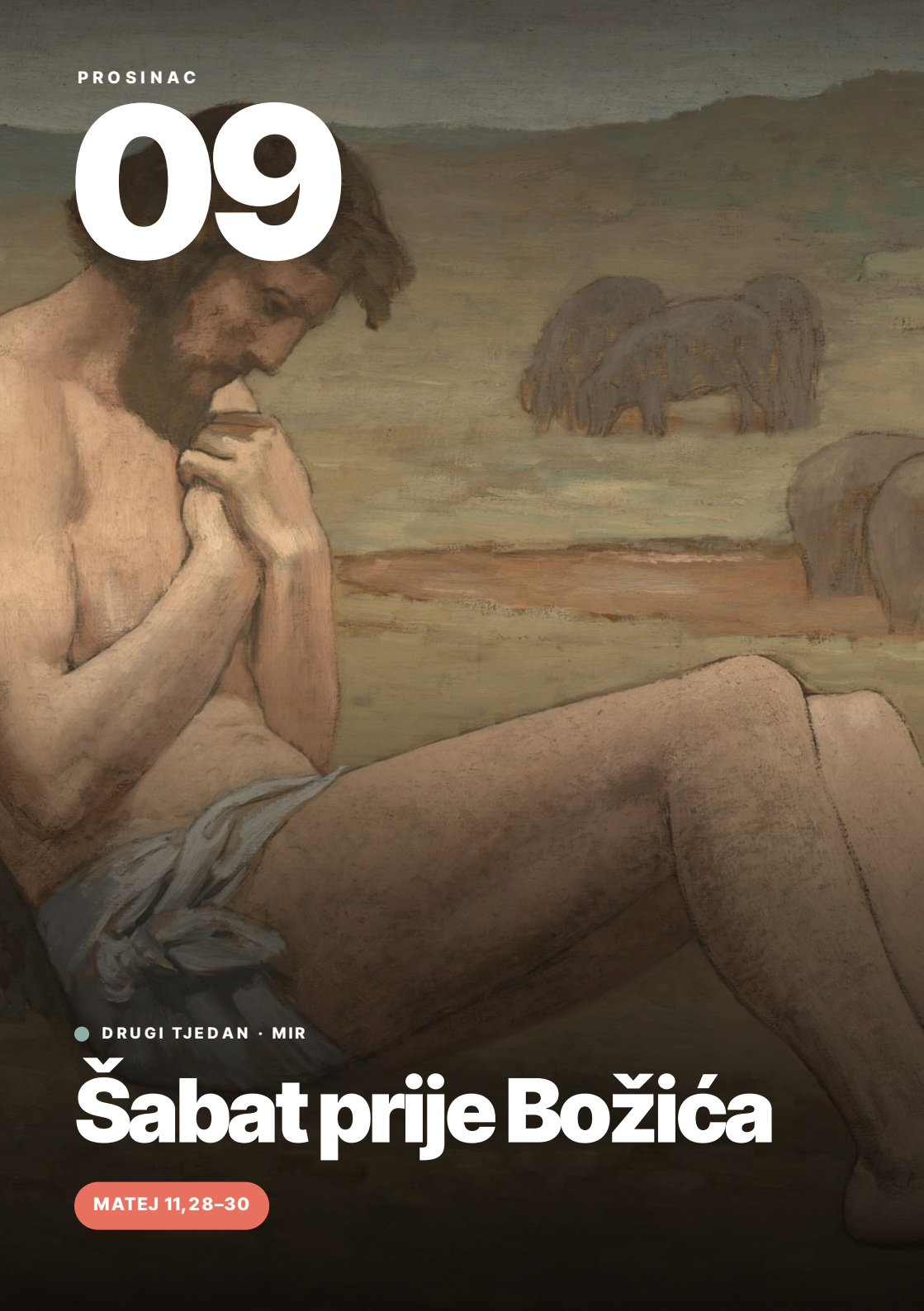
MOLITE

Isuse, zamijeni moj krhki mir svojim: onim koji vijesti ne mogu otkazati. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

09

DRUGI TJEDAN · MIR

Šabat prije Božića

MATEJ 11, 28–30

MATEJ 11,28–30

„Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako.“

Prosinac je najiscrpljujući mjesec u godini. Zabave, rokovi, kupovina, logistika putovanja, tiha griža savjesti zbog neposlanih čestitki. Iscrpljujemo se pripremajući se da proslavimo (ironično) mir na zemlji. Vrijeme odmora postalo je ono najužurbanije što radimo.

I u sve to Isus: „Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti.“ Primijetite da ne kaže: dođite k meni kad završite popis. Popis nikada nije završen. To je zamka. Odmor na Isusov način nije nagrada koju zaradite na kraju. To je ritam koji održavate usred svega. Sladak jaram, a ne teži.

Šabat je povjerenje u obliku vremena: nekoliko sati u kojima sami sebi dokazujete da se svijet vrti i bez vašeg guranja. U najužurbanijem mjesecu u godini to nije lijenost. To je pobuna protiv pogrešnog kralja.

DANAŠNJA VJEŽBA

Ovaj tjedan rezervirajte četiri sata šabatnog odmora. Čuvajte ih kao let koji ne smijete propustiti. Bez obaveza, bez e-pošte. Samo radost.

MOLITE

Krotki i ponizni srcem, donosim ti svoj umor.
Nauči me svome slatkom jarmu. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

10

DRUGI TJEDAN · MIR

Tjeskoba i jaslice

FILIPLJANIMA 4,6–7

FILIPLJANIMA 4,6–7

Ne budite zabrinuti ni za što, nego u svemu – molitvom i prošnjom, sa zahvaljivanjem – očitujte svoje molbe Bogu. I mir Božji koji je iznad svakog razuma čuvat će srca vaša i vaše misli u Kristu Isusu.

Tjeskoba je osnovno zujanje jedne cijele generacije. To pokazuju statistike, a iskreno, i vaša grupa u porukama. Zato kad Biblija kaže „Ne budite zabrinuti ni za što", to može zvučati kao najbeskorisniji savjet ikad: samo se... smiri? Hvala.

No pogledajte pažljivije što Pavao zapravo kaže (usput, iz zatvorske ćelije). Zapovijed nije „osjećajte manje". Ona glasi „molite za sve". U svemu, sa zahvaljivanjem, očitujte svoje molbe Bogu. To nije upravljanje raspoloženjem. To je prijenos tereta. Jedna imenovana briga u jednom trenutku, prenesena iz vaših prsa u Božje ruke. Tjeskoba poopćuje: sve se čini teškim. Molitva konkretizira: ova stvar, predana. Imenovana.

A onda obećanje: mir Božji čuvat će vaša srca i misli. „Čuvati" je vojnička riječ: stražar postavljen na vratima. Niste stvoreni da nosite sve. Stvoreni ste da to predate dalje.

DANAŠNJA VJEŽBA

Napravite molitveni popis: zapišite sve trenutne brige, a zatim ih predajte jednu po jednu, redak po redak. Ako pomaže, fizički ih precrtajte.

MOLITE

Bože mira, predajem ti popis. Noćas stoj na straži na vratima mojih misli. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

11

DRUGI TJEDAN · MIR

Sporost je sveta

LUKA 2,19

> **LUKA 2,19**
>
> *Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu.*

Ovo je najveća noć u povijesti svijeta, a Marija ne reagira tako da je razglasi. Pastiri trče uokolo i pričaju svima. Anđeli su na nebu priredili predstavu kao na stadionu. A Marija? „U sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu." Prizor postaje glasan. Ona odlazi u dubinu.

Svoja iskustva probavljamo tako da ih objavimo. Nešto se dogodi i za nekoliko minuta to je sadržaj: uokvireno, opisano, podijeljeno i nekako već iza nas. Marija nam pokazuje zaboravljenu tehnologiju: prebiranje u srcu. Uzeti jednu istinitu stvar i polako je okretati dok ne sklizne iz glave u kosti. Preletjeti stotinu stvari lako je. Upiti jednu jest oblikovanje.

Neke se stvari otvaraju samo polako: Pismo, tuga, zahvalnost, radost. Drugi tjedan adventa poziva vas da budete onaj koji prebire u srcu u svijetu onih koji objavljuju. Nije sve što vam se dogodi potrebna publika. Nekim stvarima treba samo srce spremno da ih čuva.

DANAŠNJA VJEŽBA

Pet puta pročitajte svoj omiljeni redak, svaki put sporije. Zadržite se na riječi koja vas zaustavi. Nemojte je dijeliti. Samo je sačuvajte.

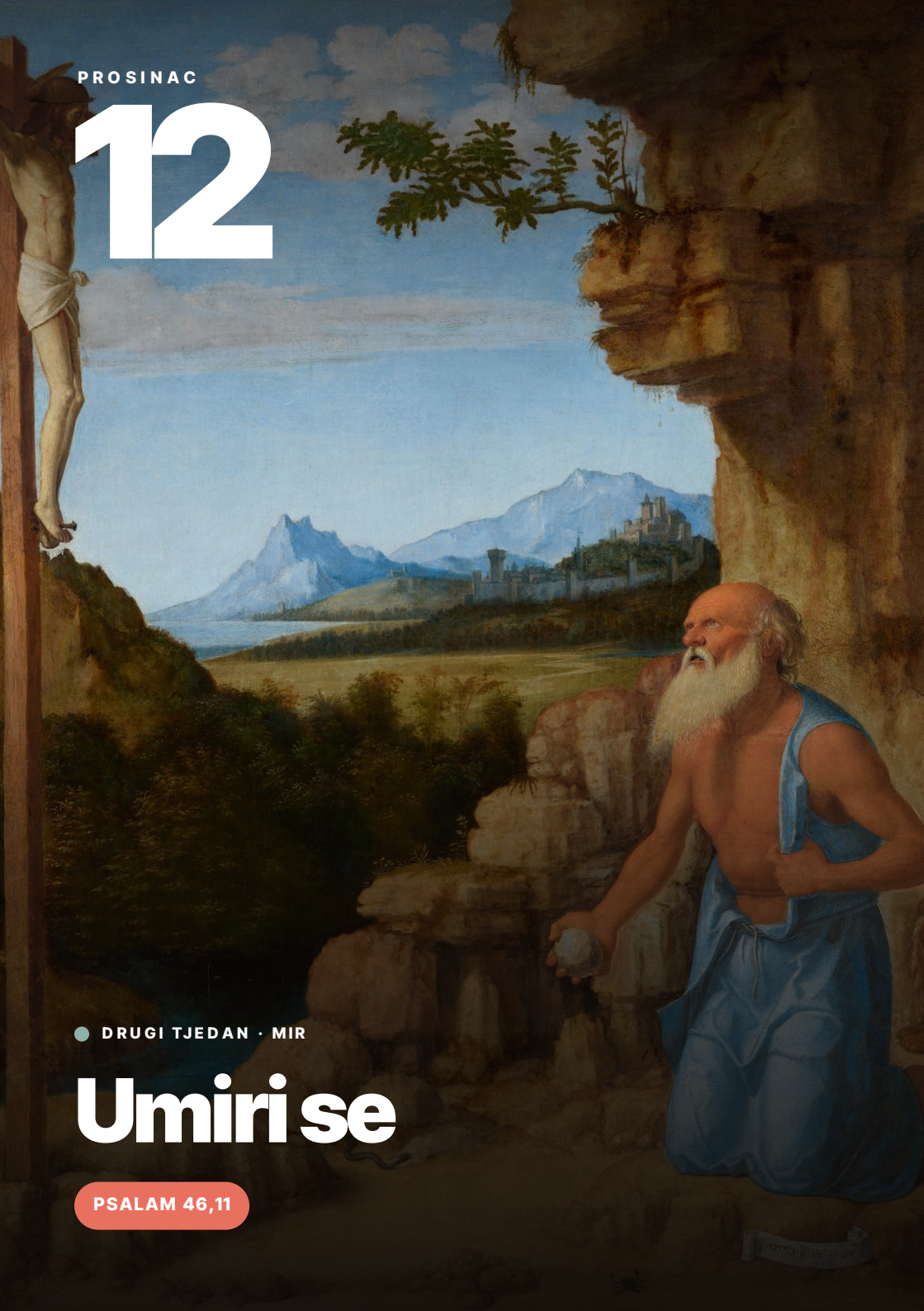
MOLITE

Duše, uspori moje misli toliko da nešto sačuvam kao blago. Jednu istinitu stvar, duboko utisnutu. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

12

DRUGI TJEDAN · MIR

Umiri se

PSALAM 46,11

> **PSALAM 46,11**
>
> *Prestanite i znajte da sam ja Bog, uzvišen nad pucima, nad svom zemljom uzvišen!*

Pročitajte cijeli Psalam 46 i primijetit ćete da „prestanite" nije izgovoreno uz kupku sa svijećama. Brda se ruše u more. Narodi su u metežu. Kraljevstva se ljuljaju. I upravo u takav svijet (koji sumnjivo podsjeća na vijesti na mobitelu) Bog kaže: prestanite i znajte da sam ja Bog.

Mir u ovom psalmu nije pasivnost. Hebrejski izraz nosi značenje prestati se boriti: pustiti, spustiti ruke, prestati pokušavati upravljati svijetom. Smirenost je osjećaj kad se sjetite tko je zapravo Bog. (Mali trag: niste vi. A nisu ni vijesti.)

I budimo iskreni o tome gdje smirenost umire: u beskrajnom listanju. Feed je namjerno osmišljeno kretanje: vaših očiju, vašeg palca, vašeg pulsa. Zato je današnja vježba post. Dvadeset četiri sata bez društvenih mreža, ne kao kazna, nego kao pokus: što radi vaša duša kad prestane trčati?

DANAŠNJA VJEŽBA

Započnite 24-satni post od društvenih mreža, odmah sada. Svaki put kad posegnete za njima, neka refleks postane molitva: „Ti si Bog. Mogu se umiriti.“

MOLITE

Bože, utočište naše, umiri moje ruke, umiri moj feed, umiri moje srce i budi spoznat. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

RADOST

Dublja od pukog raspoloženja

PROSINAC

13

TREĆI TJEDAN · RADOST

Radosna vijest velike radosti

LUKA 2, 8–11

LUKA 2,8–11

A u tom kraju bijahu pastiri: pod vedrim su nebom čuvali noćnu stražu kod svojih stada. Anđeo im Gospodnji pristupi i slava ih Gospodnja obasja! Silno se prestrašiše. No anđeo im reče: „Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin.“

Radosti koja se temelji na raspoloženju trebaju uvjeti: prava playlista, pravo vrijeme, ljubazan feed, pristojan san. Ona je poput vremenske prognoze: ponekad dođe, ponekad ne, i ne možete je naručiti. To je iscrpljujuće, jer prosinac traži da budete veseli na zapovijed.

Primijetite što anđeo pastirima zapravo navješćuje: ne raspoloženje, nego vijest. „Javljam vam blagovijest, veliku radost... Danas vam se rodio Spasitelj.“ Radost je u božićnoj priči vezana uz događaj: uz nešto što se dogodilo izvan ičijeg emocionalnog stanja i što ostaje istinito bez obzira na njega. I najprije je čuju radnici noćne smjene u polju, a ne ljudi kojima je u životu išlo dobro.

To je razlika koja radost čini trajnom: raspoloženje ovisi o vašim okolnostima, a radost o vašoj vijesti. Loši dani ne mogu poništiti Betlehem. Vijest ostaje istinita i u danima kad je ne osjećate, a upravo tada vam je najpotrebnija.

DANAŠNJA VJEŽBA

Pustite jednu božićnu pjesmu i dok svira ne radite ništa drugo. Bez zamatanja darova, bez listanja. Zaista poslušajte riječi. Većina ih je smjelija nego što pamtite.

MOLITE

Bože radosne vijesti, uskladi moju radost s onim što je istinito, a ne samo s time kako se danas osjećam. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

14

TREĆI TJEDAN · RADOST

Uspoređivanje je kradljivac adventa

LUKA 1, 39–45

LUKA 1,39–45

Tih dana usta Marija i pohiti u Gorje, u grad Judin. Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz svega glasa: „Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mojega? Gledaj samo! Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi. Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!“

Stanite u Elizabetine sandale. Šest je mjeseci u vlastitoj čudesnoj trudnoći (stvari koju je čekala desetljećima) kad u kuću uđe njezina mnogo mlađa rođakinja noseći još veće čudo. Mesiju. Ako je ikada postojao scenarij za tihu zavist, usiljeni osmijeh i vrtlog uspoređivanja, onda je to ovaj.

Umjesto toga Elizabeta se napuni Duha Svetoga i glasno blagoslivlja. „Blagoslovljena ti među ženama!“ Raduje se iako ju je netko nadmašio u čudima. Bez zadrške, bez „lako je tebi”, bez premještanja sebe u središte priče. Njezino čudo nije ništa manje zbog Marijina. Radost, pokazuje se, nije natjecanje s ljestvicom.

Feed vas uči mjeriti: svoje tijelo, svoj stan, svoj napredak, svoj prosinac u usporedbi s najboljim trenucima svih drugih. Duh vas oslobađa da se radujete s drugima. Tuđa dobra vijest nije vaša loša vijest, a glasno blagoslivljanje možda je ovaj tjedan najprotualgoritamskija stvar koju možete učiniti.

DANAŠNJA VJEŽBA

Pošaljite glasovnu poruku u kojoj se radujete nečemu konkretnom u tuđoj dobroj vijesti, a da ni jednom ne spomenete sebe.

MOLITE

Duše, učini me brzim u blagoslivljanju i sporim u mjerenju. Daj mi Elizabetin refleks. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

15

TREĆI TJEDAN · RADOST

Ono što veličate raste

LUKA 1, 46–55

LUKA 1,46–55

Tada Marija reče: „Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju, što pogleda na neznatnost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom. Jer velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo! Od koljena do koljena dobrota je njegova nad onima što se njega boje.

Iskaza snagu mišice svoje, rasprši oholice umišljene. Silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne. Gladne napuni dobrima, a bogate otpusti prazne. Prihvati Izraela, slugu svoga, kako obeća ocima našim: spomenuti se dobrote svoje prema Abrahamu i potomstvu njegovu dovijeka.“

Vaša je pažnja povećalo: na što god je usmjerite, to postaje veće. Platforme to znaju. Usmjerite je na bijes i bijes raste. Usmjerite je na tuđi život i raste zavist. Usmjerite je na sve što ne valja i svijet se ukiseli. Pažnja nije neutralna. Ona oblikuje.

Marija (tinejdžerica iz nevažnog mjesta, trudna na način koji će godinama objašnjavati) svoju pažnju usmjerava namjerno: „Veliča duša moja Gospodina.“ Zatim nabraja njegova djela kao da lista posve drukčiji feed: dobrota od koljena do koljena, oholi raspršeni, neznatni uzvišeni, gladni nasićeni. Njezine su okolnosti nesigurne. Njezina je pažnja usidrena.

Postajete ono što promatrate. Nitko ne sklizne slučajno u veličanje Boga. Sve zadane postavke pokazuju drugamo. Ali usmjerite povećalo namjerno, svaki dan, i on će vam se početi pokazivati onako velik kakav doista jest.

DANAŠNJA VJEŽBA

Napišite svoj vlastiti Veliča: deset redaka o onome što je Bog učinio (vaša povijest, vaša milosrđa, bez filtra).

MOLITE

Gospodine, usmjeri moju pažnju. Neka te duša moja veliča dok mi ne postaneš onoliko velik koliko jesi. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

16

TREĆI TJEDAN · RADOST

Dar dovoljnosti

1 TIMOTEJU 6,6–8

1 TIMOTEJU 6,6–8

Pa i jest dobitak velik pobožnost, zadovoljna onim što ima! Ta ništa nismo donijeli na svijet te iz njega ništa ni iznijeti ne možemo! Imamo li dakle hranu i odjeću, zadovoljimo se time.

Ekonomija lista želja ima samo jedan zahtjev: da ostanete pomalo nezadovoljni. Svaki je oglas mala propovijed koja naviješta umjetno stvorenu oskudicu: od osobe kakva želite biti dijeli vas samo jedna kupnja. Prosinac tu propovijed pojača do kraja i nazove je blagdanskom.

Pavlova tvrdnja u tom kontekstu zvuči gotovo apsurdno: „dobitak je velik pobožnost, zadovoljna onim što ima". Velik dobitak: jezik ulaganja, primijenjen na to da želimo manje. Pavao nije protiv darova. Božić je doslovno proslava dara. Pavao je protiv laži: one posebne laži da će vas sljedeća stvar konačno popraviti. (Otvorili ste dovoljno prosinačkih darova da tu laž provjerite na vlastitim podacima.)

Zadovoljstvo se, kako Pavao kaže na drugom mjestu, uči: ono je mišić, a ne raspoloženje. A mišićima trebaju ponavljanja. Današnje ponavljanje: vježbajte dovoljnost. Ne oskudicu, ne krivnju. Samo radikalno otkriće da je dovoljno već stiglo, prije paketa.

DANAŠNJA VJEŽBA

Danas ne kupujte ništa. Umjesto toga nešto poklonite.

MOLITE

Darovatelju svakoga dobrog dara, iscijeli žudnju u meni. Nauči me bogatstvu dovoljnosti. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

17

TREĆI TJEDAN · RADOST

Radost ima tijelo

PSALAM 98,4–8

PSALAM 98,4–8

Sva zemljo, poklikni Jahvi, raduj se, kliči i pjevaj! Zapjevajte Jahvi uz citaru, uz citaru i uza zvuke harfe; uz trublje i zvuke rogova: kličite Jahvi kralju! Neka huči more i što je u njemu, krug zemaljski i stanovnici njegovi! Rijeke nek' plješću rukama, zajedno s njima neka se brda raduju!

Radost često tretiramo kao stvar glave: stav, dnevnik zahvalnosti, novi pogled. Korisno, naravno. A onda pročitate Psalam 98 i on je neugodno tjelesan: kličite, pjevajte, uzmite citare i trublje i (najljepši redak psalma) rijeke nek' plješću rukama. Ovaj psalam ne možete izvesti sjedeći posve mirno.

Teologija ispod toga glasi: niste mozak u staklenci. Vi ste tijelo, a radost koja nikada ne stigne do vašeg tijela još nije posve vaša. Hodanje, pjevanje koje ne pogađa tonove, pečenje kolača, nespretan ples u kuhinji: to nije plitki dio duhovnog života. To je štovanje s kožom i kostima.

A Božić je najutjelovljeniji nauk koji postoji: Bog koji prima ruke, noge, glad, umor. Vjera koja počinje utjelovljenjem ne bi se smjela slaviti samo od vrata naviše.

DANAŠNJA VJEŽBA

Prošećite bez slušalica. Primijetite pet stvari vrijednih pažnje. Bonus: na putu kući nešto zapjevajte, makar i loše.

MOLITE

Stvoritelju rijeka koje plješću, prenesi radost iz moje glave u moje ruke i noge. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

18

TREĆI TJEDAN · RADOST

Slavlje kao otpor

NEHEMIJA 8,10

> **NEHEMIJA 8,10**
>
> *I još im reče Nehemija: „Pođite i jedite masna jela, i pijte slatko, i pošaljite dio onima koji nemaju ništa pripremljeno, jer ovo je dan posvećen našem Gospodu. Ne žalostite se: radost Jahvina vaša je jakost.“*

Prizor: jeruzalemske zidine tek su obnovljene nakon naraštaja ruševina, ljudi slušaju naglas čitano Pismo i počinju plakati. Iskrena reakcija ljudi koji znaju koliko je toga pošlo po zlu. A uputa vođa je iznenađujuća: ne tugujte. Idite na gozbu. Jedite masna jela, pijte slatko, pošaljite dio onima koji nemaju ništa pripremljeno. „Radost Jahvina vaša je jakost.“

Primijetite: radost je zapovjeđena iscrpljenim ljudima u napola razrušenom gradu. Ne zato što razrušenost nije stvarna, nego zato što tuga nikada nije trebala imati posljednju riječ. Slavlje u ovakvom svijetu nije poricanje. To je prkos. Svaka je gozba mala objava da tama ne pobjeđuje.

U tjeskobnom dobu ovo je možda najzanemarenija duhovna disciplina: priredite gozbu unatoč svemu. Radost nije glazura na stabilnom životu. Ona je jakost: upravo ona koja vam treba kad stvari nisu stabilne.

DANAŠNJA VJEŽBA

Isplanirajte malu gozbu prije Božića: prava hrana, pravi ljudi, mobiteli u košari kraj vrata. Pozovite nekoga tko možda nema planova.

MOLITE

Gospodine, učini moj stol činom otpora. Neka tvoja radost ovaj tjedan bude moja jakost. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

LJUBAV

Bog se doseljava u naše susjedstvo

PROSINAC

19

ČETVRTI TJEDAN · LJUBAV

Riječ tijelom postade

IVAN 1,14

> **IVAN 1,14**
>
> *I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu – slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine.*

Nikada nismo poslali više poruka i osjećali se manje shvaćenima. Poruke, privatne poruke, reakcije, nizovi: komunikacije je beskonačno, a prisutnosti malo. S nekim možete biti u stalnom kontaktu, a ipak ga potpuno promašiti.

Zato primijetite što Bog na Božić nije učinio: nije poslao još jednu poruku. Poslao ih je mnogo: proroke, obećanja, cijele knjižnice. Umjesto toga, kaže Ivan, „Riječ tijelom postade i nastani se među nama". Grčka riječ za „nastani se" doslovno znači razape šator. Bog se doselio u susjedstvo. Dobio je adresu, majku, žuljevite ruke, omiljeno jelo. Došao je osobno.

To je tihi argument utjelovljenja: prisutnost pobjeđuje nastup. Ljubav koja ostaje na daljinu još nije potpuna. A utjelovljenje vam predaje najutjelovljeniji dar koji imate: ne novac ni talent, nego nepodijeljenu pažnju. Pažnja je ljubav. Svatko koga poznajete osjeća razliku.

DANAŠNJA VJEŽBA

Provedite sat vremena potpuno prisutni s jednom osobom: mobitel u drugoj sobi, nepodijeljena pažnja. Prisutnost je dar, pa ga lijepo zamotajte.

MOLITE

Riječi koja si tijelom postala, učini me prisutnim kao što si ti bio, cijelim bićem. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

20

ČETVRTI TJEDAN · LJUBAV

Emanuel i epidemija usamljenosti

MATEJ 1,22–23

MATEJ 1,22–23

Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku: Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog!

Nazovite je najusamljenijom generacijom dosad i nitko se neće buniti. Povezaniji od ikojih ljudi u povijesti, a češće jedemo sami, radimo sami, listamo sami. Usamljenost nije osobni neuspjeh. Ona je voda u kojoj plivamo: pitanje arhitekture jednako koliko i pitanje osjećaja.

Zato je ime odabrano za Isusa gotovo kirurški precizno: Emanuel, s nama Bog. Ne Bog koji nas promatra. Ne Bog negdje sa strane. Ne Bog u našim obavijestima. Ne Bog dostupan u uredovno vrijeme. S nama. Od svih imena koja je drevno obećanje moglo donijeti u Matejevo evanđelje, stiglo je upravo ono koje cilja ravno u bol usamljenosti.

A *biti-s-nekim* zarazno je po samom ustroju. Bog koji vam se približio u jaslama obično vas pošalje prema nekom drugom. Negdje među vašim kontaktima je osoba za koju „s nama Bog“ danas treba izgledati kao vi, s njom.

DANAŠNJA VJEŽBA

Nazovite, ne pišite, nekoga tko bi ovih dana mogao biti usamljen. Neka bude malo nespretno. Svejedno to učinite.

MOLITE

Emanuele, budi danas Bog-sa-mnom i učini me nekim-s-njima. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

21

ČETVRTI TJEDAN · LJUBAV

Ljubav dolazi

1 IVANOVA 4,9–11

1 IVANOVA 4,9–11

U ovom se očitova ljubav Božja u nama: Bog Sina svoga jedinorođenoga posla u svijet da živimo po njemu. U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego – on je ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijehe naše. Ljubljeni, ako je Bog tako ljubio nas, i mi smo dužni ljubiti jedni druge.

Ljubav kakvu prodaje kultura uglavnom je osjećaj s dobrom rasvjetom: estetika, opis ispod slike, kemija u koju upadnete i iz nje ispadnete. Lijepo dok traje. Ali ničiji krhki utorak još nije držala na okupu estetika.

Ivan ljubav definira događajem: „U ovom se očitova ljubav Božja u nama: Bog Sina svoga jedinorođenoga posla u svijet.“ Ljubav je u Bibliji nešto što se dogodilo: ima datum i adresu. I smjer je važan: „ne da smo mi ljubili Boga, nego – on je ljubio nas”. Ljubav se pokrenula prva. Nije čekala da je zaslužimo, zatražimo ili joj uzvratimo istom mjerom.

Zato je primjena gotovo neugodno praktična: ako je Božja ljubav došla, mora doći i naša. Ne osjećaji, nego dolasci. Ljubav je ovaj tjedan upis u kalendar i lokacija, inače je uglavnom samo raspoloženje.

DANAŠNJA VJEŽBA

Danas učinite jedno konkretno djelo služenja. Anonimno, ako je moguće. Ljubav koja se ne može objaviti najčišća je provjera zašto to radite.

MOLITE

Bože pun ljubavi, pretvori moje osjećaje u dolaske. Pokaži mi gdje da se pojavim. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

22

ČETVRTI TJEDAN · LJUBAV

Napraviti mjesta

LUKA 2, 6–7

> **LUKA 2,6–7**
>
> *I dok se bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.*

„Nije bilo mjesta“: najtiše suvremen izraz u božićnoj priči. Gostioničar nije negativac. Svratište je jednostavno bilo puno. Upravo tako je i danas: većina onoga što Boga istiskuje iz života nije zlo. Samo je popunjeno. Pun kalendar, pun feed, puna glava. Bez rezerve, bez zlobe.

Zato je Sin Božji položen u jasle, jer ljubav slijeće ondje gdje doista ima prostora. To je fizika stvari. Gostoljubivost ne počinje sobom za goste i pladnjem narezaka. Počinje rezervom. Slobodna večer. Sat bez žurbe. Mjesto.

Namjerno isprazniti termin i ostaviti ga praznim duhovna je arhitektura: gradite sletište. Ovaj tjedan, prije nego što stignu najužurbaniji dani u godini, oslobodite jedan. Nemojte ga popuniti. Pogledajte što će sletjeti.

DANAŠNJA VJEŽBA

Ovaj tjedan otkažite jednu nebitnu obavezu i namjerno ostavite prostor praznim. Bez zamjenske aktivnosti. Rezerva je poanta.

MOLITE

Bože jaslica, isprazni sobu u mom tjednu i u meni. Pravim mjesta. Dođi. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

23

ČETVRTI TJEDAN · LJUBAV

Malo je novo veliko

MIHEJ 5,1

MIHEJ 5,1

A ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom; njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena.

Mjerila našeg doba mjerila su veličine: pratitelji, doseg, pregledi, utjecaj. Malo se čita kao nevažno, skriveno kao neuspješno. Čak i naša ljubaznost danas ima analitiku.

Mihejevo proroštvo ide u suprotnom smjeru: „A ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom.“ Najmanji. To piše u retku. Bog pogleda kartu, prođe mimo jeruzalemskih obzorja i izabere grad bez ugleda. To je obrazac, a ne iznimka: prekretnica povijesti bilo je skriveno rođenje u mjestu koje nitko nije označio, a svjedočile su mu životinje i pastiri noćne smjene.

Skrivena vjernost donosi kamate. Neobjavljena ljubaznost, anonimna velikodušnost, ispunjeno malo obećanje: upravo se ondje prava priča obično okreće. Malo nije utješna nagrada. U Božjoj ekonomiji malo je pozornica.

DANAŠNJA VJEŽBA

Danas učinite jedno malo skriveno dobro djelo i nikome ne recite. Ni kasnije, kao priču. Neka ostane između vas i Boga.

MOLITE

Bože Betlehema, oslobodi me potrebe da me vide. Učini me velikim u malim stvarima. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

PROSINAC

24

ČETVRTI TJEDAN · LJUBAV

Bog koji šapuće

LUKA 2, 6–14

LUKA 2,6–14

I dok se bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu. A u tom kraju bijahu pastiri: pod vedrim su nebom čuvali noćnu stražu kod svojih stada. Anđeo im Gospodnji pristupi i slava ih Gospodnja obasja! Silno se prestrašiše.

No anđeo im reče: „Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin. I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama.“ I odjednom se anđelu pridruži silna nebeska vojska hvaleći Boga i govoreći: „Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!”

Luka božićnu priču započinje najglasnijom stvari na svijetu: car August, naredba, carstvo koje premješta milijune ljudi kao namještaj. Ondje bi bile kamere. U međuvremenu se u staji iza posve popunjenog svratišta u nevažnom gradiću događa pravi naslov ljudske povijesti, a gotovo ga nitko ne primjećuje.

To je Božja navika, koju učite već dvadeset tri dana: dolazi ispod buke. Najveća vijest svih vremena imala je užasan doseg: bez influencera, bez priopćenja za javnost, bez ikakve publike na predstavljanju osim šačice pastira. Ako pratite samo ono glasno, pouzdano ćete ga promašiti. Užurbani su prošli pokraj jaslica. Uvijek prođu.

Večeras je dakle završni ispit ovog vremena i ima samo jedno pitanje, prolaz ili pad: možete li se usporiti dovoljno da primijetite? Zatvorite kartice. Upalite svijeće. Pročitajte staru priču naglas i neka bude onoliko čudna i dobra koliko doista jest. Zatim idite rano na spavanje, puni iščekivanja. Čekanje je gotovo završeno.

DANAŠNJA VJEŽBA

Večeras uz svijeće naglas pročitajte drugo poglavlje Lukina evanđelja, sami ili s onima koje volite. Zatim idite rano na spavanje, puni iščekivanja.

MOLITE

Isuse, rođeni u tišini, daj mi večeras pastirske uši.
Ne želim te promašiti. Amen.

ŠTO SE DANAS POKAZALO?

25. PROSINCA · RIJEČ ZA BOŽIĆNO JUTRO

Sretan Božić.

Čekanje je završeno, a poanta nikada nije bilo odbrojavanje. Poanta je bila postati osoba koja može biti prisutna onome što dolazi.

Današnji dan ipak će vas pokušati požurivati. Tu su raspored, kuhinja, vožnja, grupa u porukama koja se puni tuđim jutrima. Možete biti u sobi i ipak promašiti sobu, isto kao što možete biti u razgovoru, a zapravo posve negdje drugdje. Zato danas učinite ono što ste vježbali dvadeset četiri dana: usporite za pola koraka. Pogledajte lica. Neka obrok traje koliko traje. Nitko još nije požalio što je na Božić bio potpuno prisutan.

I primijetite što ovo jutro od vas ne traži: pravi osjećaj na zapovijed. Ako današnji dan stigne s tugom, s praznom stolicom ili s radošću koju ne možete baš dosegnuti, vijest je i dalje vijest. Bog je došao ovamo, u okupirani grad, u tijelu, u noći za koju nitko nije bio spreman. Nije čekao da se uvjeti poboljšaju. Ne čeka ni sada.

Zatim dolazi dvadeset šesti prosinca, kad se advent zaista stavlja na kušnju. Svijeće dogore, bor počne gubiti iglice, feed ponovno oživi. Čekanje nikada nije bilo prosinačka vještina. To je način života s Bogom koji uvijek iznova dolazi: pažnja ispred hitnosti, prisutnost ispred nastupa, korijeni prije plodova. Četiri tjedna bila su dovoljna da naučite držanje. Ostatak godine vrijeme je da ga zadržite.

Sretan Božić.
A sada idite i budite ondje gdje su vam noge.

IZVORI SLIKA

Slike

Sva umjetnička djela u ovoj knjižici slobodno su dostupne slike iz National Gallery of Art u Washingtonu. Uz svaki naslov navedena je inventarna oznaka.

Arkanđeo Gabrijel	1939.1.225
Sveti Jeronim čita	1939.1.311
Sveta obitelj	1952.2.8
Mercyin san	2014.136.112
Sveti Franjo u molitvi	2002.78.1
Bogorodica s Djetetom, anđelima i kerubinima	1937.1.9
Povratak rasipnoga sina	1948.12.1
Kristova kušnja	1967.7.1
Izgon Adama i Eve iz raja	1989.12.1
Sveti Sebastijan	1939.1.191
Susret svetog Antuna i svetog Pavla	1939.1.293
Navještenje i izgon iz raja	1939.1.223
Bogorodica s Djetetom ukazuje se sv. Filipu Neriju	1961.9.82
Prorok Ilija i udovica iz Sarfate	2004.101.2
Posljednja večera	1943.4.32
Rasipni sin	1963.10.200
Rođenje Kristovo	1939.1.279
Bogorodica s Djetetom	1961.9.49
Sveti Jeronim u pustinji	1939.1.168
Poklonstvo pastira	2014.136.114
Sveta obitelj na stubama	1952.5.49
Uznesenje Marijino	1965.1.1
Sveti Antun dijeli svoje imanje siromasima	1952.5.20
Krštenje Kristovo	1946.7.14
Susret Abrahama i Melkisedeka	1958.4.1
Bogorodica s karanfilom	1939.1.152
Navještenje	1937.1.16
Poklonstvo mudraca	1937.1.22
Bogorodica sa češljugarom	1943.4.40
Poklonstvo pastira	1961.9.86
Poklonstvo mudraca	1952.5.41
Bogorodica s Djetetom	1939.1.29

A sada idite i budite ondje gdje su vam noge.